УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 pokib
Службі Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 213. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 20-го ЛИСТОПАДА 1969 JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 20, 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS No. 213. VOL. LXXVI.

"АПОЛЛО 12" ЩАСЛИВО ПРИЧАЛИВ НА МІСЯЦЬ, АСТРОНАВТИ ПРОДОВЖУЮТЬ ДОСЛІДИ ЙОГО ПОВЕРХНІ

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 19 листопада 1969

В АМЕРИЦІ

ПАЛАТНО - СЕНАТСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ зменшила на 19 мільйонів долярів суму, яку Уряд президента Ніксона запропонував був на витрати Аеронавтичної і Космічної Адміністрації у висоті 3.7 більйона. Сенат був схвалив бюджет Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації в тій висоті, яку запроєктував Ніксон. Палата була дещо зменшила Урядом запроєктовану суму. Різниці між обидвома законопроєктами вирівняла спільна Конґресова Конференція, схваливши деякі рішення Палати Репрезентантів і призначивши на космічні досліди суму 3,681,-000,000 долярів на цей фінансовий рік, що закінчиться 30-го червня 1970 р.

В ЧЕТВЕР АБО В П'ЯТНИЦЮ, 20 або 21-го листопада Сенат скінчить дебати в справі затвердження номінації Клемента Ф. Гейнсворта на суддю Найвищого Суду ЗСА. Важко передбачити, чи знайдеться більшість, щоб затвердити номінацію. Різні опитування й передбачення не вияснюють цієї справи. Президент Ніксон вірить, що знайдеться в Сенаті прихильна більшість для ратифікації його номінації. Опитування щоденника „Ню Йорк Таймс" виявляють, що 41 сенатор є „за", а 51 „проти". Нерішених є 8. Віце - президент Еґню може дати свій голос, коли б не було більшости. Між нерішеними сенаторами половина хилиться до тих, що „за", а половина до тих, що „проти". Між нерішеними сенаторами республіканці можуть зробити несподіванку тим, що сподіваються відкинення номінації.

БРАТ КОЛИШНЬОГО ПРЕЗИДЕНТА Сем Гюстон Джансон надрукував статтю в журналі „Лук", в якій твердить, що „три роки віце - президентури Линдона Б. Джансона були наймізернішими роками в його життю". Віце - президент Джансон не був другим в Уряді президента Кеннеді, якби це повинно бути, він був на останньому місці між всіми співробітниками Президента, які ще з нього сміялися поза очі, називаючи його „дядьком-селюхом". Віце - президент був свідомий того, що він доміг Джанові Кеннеді виграти вибори, притягнувши йому голоси з південних стейтів. Як віце - президент Джансон був льояльний у відношенні до Президента, хоч деяких його зарозумілих співробітників принагідно називав байстрюками.

КОМІТЕТ В'ЄТНАМСЬКИЙ МОРАТОРІЮМ та Новий Мобілізаційний Комітет для закінчення війни у В'єтнамі вирішили 12, 13 і 24-го грудня організувати місцеві протести проти війни, а загальну крайову масову протестаційну акцію треба буде зорганізувати аж навесні 1970-го року, якщо війна тоді буде продовжуватися. 24-го грудня студенти зможуть роздавати противоєнні летючки тим всім, що заповнюватимуть крамниці, роблячи різдвяні закупи. Тоді можна буде відвідувати на місцях конґресменів та домагатися від них закінчення війни. Під час Різдва мали б відбутися Богослуження в церквах з просьбою про мир, бож це час, коли моляться про „мир на Землі".

У СВІТІ

ПАПА ПАВЛО VI ПРИЙНЯВ на авдієнції 5-ох американських сенаторів з обох партій і з великим признанням висловлювався про президента Ніксона та його заходи осягнути „мир із честю" у В'єтнамі. Зокрема Папа підкреслив необхідність заґарантувати народові у Південному В'єтнамі право самому рішати про свою майбутність. Ті 5 сенаторів верталися через Рим з інформаційної подорожі по Близькому Сході.

У ГРЕЦІЇ ПРОГОЛОШЕНО новий кодекс для преси з важкими карами гривни і в'язниці за різні провини. Урядові чинники виправдували той суворий закон арґументом, що грецька преса була „відповідальною за декаденцію демократії" перед військовим переворотом з-перед 30-ох місяців.

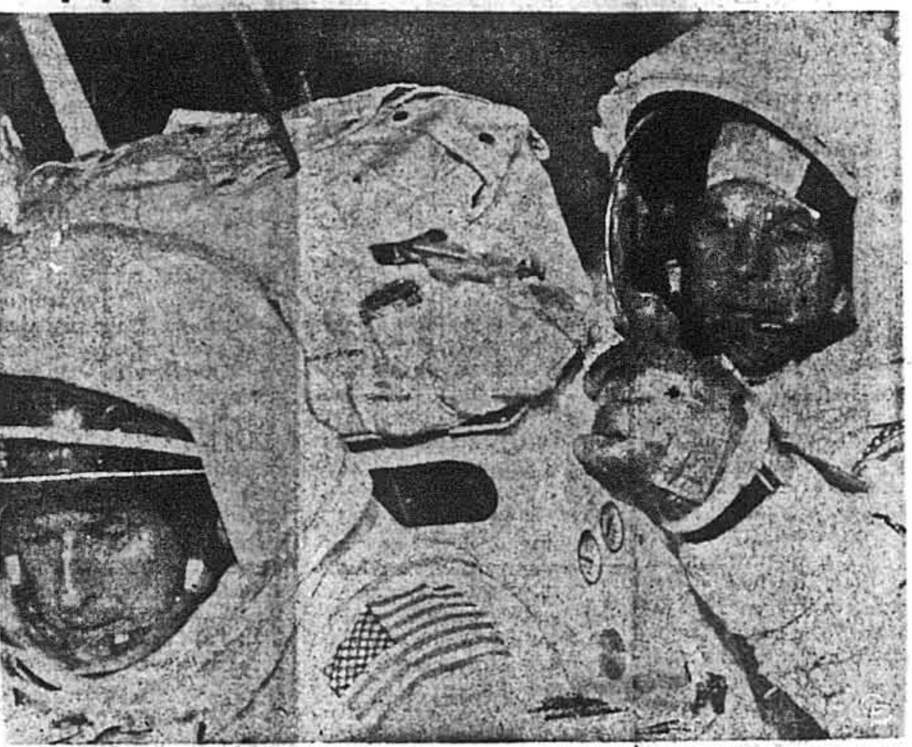
КОЛ. КАНЦЛЕРА КУРТА ГЕОРҐА КІЗІНҐЕРА КРИТИКОВАНО на 17-му конґресі Християнсько - демократичної партії в Майнці в Західній Німеччині. Молодші партійні діячі закидали йому, що відсутність нових атракційних для молоді ідей була головною причиною програ тієї партії, яка вперше за існування післявоєнної Німецької Федеративної Республіки втратила державну владу. Все ж, сподіваються, що Кізінґера знову оберуть на голову партії.

НА ПЛОЩІ СВ. ПЕТРА У РИМІ ПОГРАБОВАНО невеличку крамницю з туристичними пам'ятками, поштовими марками і т. п. Крамниця була приміщена в передсінку до базиліки св. Петра й вели її сестри-монахині. Вломники забрали товару на кругло 9.000 дол.

КОМУНІСТИЧНЕ ЧЕСЬКЕ „РУДЕ ПРАВО" ЗАКИДАЄ чеським студентам „перебільшений націоналізм і протисовєтські тенденції". Притоку до тієї нової атаки центрального чеського комуністичного органу проти чеської студентської молоді дало відзначування 17 ц. м. 30-их роковин, коли-то німецькі нацисти розстріляли 9 чеських студентів і закрили всі чеські університети. Лякаючись студентських демонстрацій — чеський уряд змобілізував військо й поліцію. Але не прийшло до ніяких сутичок між молоддю і органами влади.

„ПРАВДА" І „ІЗВЄСТІЯ" ВИСТУПИЛИ одностайно й одночасно з різкими статтями проти нових ізраїльських розпорядків у зв'язку з посиленою акцією арабських терористів. Названі совєтські центральні щоденники прирівнюють ізраїльські відплатні акції до гітлерської методи колективної відповідальности, коли-то тисячі невинних людей притягали до відповідальности за діяння одиниць. Однак у Совєтах дотепер промовчано войовничу промову єгипетського президента Нассера з минулого тижня, в якій Нассер твердив, що тільки війна може розв'язати конфлікт з Ізраїлем. „Правда" і „Ізвєстія" закликають до „політичної полагоди" ізраїльсько - арабського конфлікту.

Гюстон, Тексас. — В середу, 19-го листопада 1969 року, американська космічна програма здобула новий тріюмф, як місячний модуль космічного корабля „Аполло 12" з другою експедицією американських астронавтів точно о год. 1:55 вранці щасливо осів на поверхні Місяця, а кілька годин пізніше, точно о год. 6:32 рано обидва астронавти в малій віддалі часу вийшли з модуля та почали виконувати свою місію дальших дослідів поверхні тієї плянети. Іхнє причалення та опісля вихід на поверхню Місяця передавано могутніми телевізійними апаратами на поверхню Землі й мільйони людей мали нагоду безпосередньо стежити за рухами людини на іншій плянеті. Перша частина цієї сміливої програми виконана з прецизністю і світ та людство з найбільшим напруженням і зацікавленням стежитимуть за другою її частиною — відлетом астронавтів з Місяця та їх поворотом на Землю.

Астронавти, командир фльоти Чарлз Конрад та Ален Л. Бін показують, як вони будуть вдягнені в космічні однострої під час мандрівок по Місяці.

Гюстон, Тексас. — Астронавти Аполло 12 в середу 19-го листопада вже були на Місяці. Вони у вівторок по полудні приготовили були той модуль, на якому мали осісти на Місяць. Астронавти Чарлз Конрад і Ален Л. Бін пересідалися з командного корабля до місячного модуля і коли приготовили все до висідки на Місяці, вернулися до командного корабля. Зблизившися до поверхні Місяця вони пересілися до місячного модуля і за допомогою ракети відчепивши цей модуль від космічного корабля, спустилися на Місяць. Це сталося в середу о год. 1:55 по півночі. Астронавти осіли на тій частині Місяця, що зветься Океаном Бур. Це є недалеко рівника, 950 миль на захід від того місця, де осідали астронавти Аполло 11 на Спокійному морі. Астронавти Аполло 12 мають досліджувати Місяць 32 години, 10 годин довше, як астронавти Аполло 11. О год. 6:32 вранці в середу 19-го листопада командант Аполло 12 астронавт Конрад вийшов з місячного модуля та вступив на поверхню Місяця. Півгодини пізніше вийшов з модуля астронавт А. Л. Бін. Вони поставили кольорову телевізійну камеру та збирали зразки ґрунту й каміння з Місяця, щоб їх перевести на Землю. Крім того вони мають в пляні переводити різні наукові досліди. Їхня головна ціль — дійти до ракети „Сорвеєр", яку випущено було в 1967 р. і яка залишилася на Місяці зі всіма інструментами. Астронавти Аполло 12 мають привезти деякі частини цієї ракети та її інструменти, щоб вчені могли на Землі дослідити, як впливає на ці матеріяли то, що вони більше як два роки були на Місяці. Коли два астронавти, Конрад і Бін, перебувають на Місяці, тоді третій їх колеґа астронавт Гордон кружляє в командному кораблі, що називається „Єнкі Кліппер". Місячний модуль назвали астронавти „Інтрепідом". Цей Інтрепід складається з двох частин, які важать 33.000 фунтів. Нижча частина тримала ту ракету, яка допомогла місячному модулеві відорватися від Єнкі Кліппера. У вищій частині сидять астронавти. Астронавти хотіли б передати телевізійні фота з задної частини Місяця, але це важко зробити. Як відомо, Місяць весь час обернений до Землі тією самою частиною. В четвер астронавти мають відбути другу мандрівку по поверхні Місяця та відлетіти з цього сателіта Землі до командного корабля Єнкі Кліппер.

Американсько-совєтські переговори про обмеження зброї — огорнені тайною

Гельсинки. — У вівторок 18 листопада розпочалися американсько-совєтські наради у столиці Фінляндії Гельсинках про обмеження деяких родів атомової зброї чи навіть про її редукцію. Перше засідання відбулося в американській амбасаді, наступне відбудеться в совєтській. Але ті наради суворо засекречені й обидві сторони перестерігають домовлення про таємничість. Все ж, відомо, що покищо йдеться про такі процедуральні справи, як устійнення денного порядку та визначення часу і місця для мериторичних переговорів. Обидві сторони стараються різними заввагами створювати атмосферу оптимізму та згідливости. Голова совєтської делеґації, віце-міністер закордонних справ Владимір Сємйонов, звернув увагу журналістам, що в листі президента Ніксона, що його відчитав був на першій церемоніяльній зустрічі голова американської делеґації Джералд Смит, і в його, Сємйонова, промові „говорилося те саме". Большевики — твердять газети — вдоволені, що президент Ніксон не говорив про американську збройну „перевагу", а тільки про потребу зберігати „здатність" до оборони. Американці не скривають, що хотіли б вести ділові переговори у Відні, а не в Гельсинках, просто тому, що американська амбасада у Відні дає більші вигоди і технічні можливості зберігати безперервний контакт з Вашинґтоном. Американська амбасада у Гельсинках настільки невеличка, що треба було „евакуювати" цілий консулярний відділ, щоб знайти приміщення для нарад з совєтською делеґацією. Президент Фінляндії Урго Кекконен дав у вівторок офіційний бенкет у честь членів конференції.

Японський прем'єр переговорює у Вашинґтоні про Окінаву

Вашингтон. — Японський прем'єр Ейсаку Сато прибув з своєю дружиною і гуртом найближчих дорадників ще два дні тому до Вашинґтону й робив останні приготування до нарад із президентом Ніксоном, які мали розпочатися в середу 19 листопада. Ейсаку Сато перебуватиме з офіційними відвідинами у Вашинґтоні впродовж трьох днів і в тому часі передбачають завершення довго вже ведених дипломатичним шляхом розмов про долю островів Рьюку, зокрема острова Окінава, на якому знаходиться найбільша американська база на Далекому Сході. Окінава перебуває під зверхньою американською військовою адміністрацією з куцою льокальною автономією одномільйонового населення японців. В японському суспільстві існує віддавна поділ: одні вимагають, щоб „відібрати" Окінаву від американців і „примусити" їх відійти відтіль, інші хочуть перевести Окінаву під японську адміністрацію за обосторонною згодою. Ейсаку Сато належить до тих керівних японських державних мужів, які вважають, що існування американської морсько-летунської бази на Окінаві є в інтересі безпеки Японії, поки вона не переведе ревізію своєї конституції і не здвигне власної сильної збройної сили.

Округа УНС в Бофало досягла минулорічний успіх

Бофало. — Минула субота і неділя, 15 і 16 листопада 1969 р. Бофало і околицю відвідав головний секретар УНСоюзу д-р Ярослав Падох, який разом з головою Округи Атанасом Кобрином переговорив з більшістю секретарів Відділів Округи окремо і особисто та відбув окружні збори, в яких узяли участь відділові делеґати та урядовці і місцеві громадяни.

Субота була присвячена зустрічі з Відділами та їх урядовцями. На біду в той день впав перший сніг, який з морозом та сильним вітром склався на велику й небезпечну для їзди автом заверюху. Та все ж повелося відвідати місцевості Ніяґра Фолс, Танаванду і Лякаванну. Зла погода не дозволила відвідати ще Лянкастер. В неділю в Українськім Народнім Домі в Блек Рок відбулися окружні організаційні збори, в яких, мимо злої погоди, узяли участь 18 осіб, в цім також делеґати місцевих і сусідніх Відділів. Збори відкрив і ними проводив голова Округи Атанас Кобрин, а в президії зборів був також почесний голова Округи Ілля Була та секретар мґр. Іван Гаврилюк. Д-р Я. Падох у своїй організаційній доповіді з'ясував стан ювілейної праці УНСоюзу та її вислідів на тлі успіхів цілої установи, подав огляд праці та досягнень Округи Бофала. З признанням підніс, що Округа в цім році за перших десять місяців досягла свій цілорічний минулий успіх, але водночас вказав на великі втрати, які понесла Округа, а також цілий УНСоюз, у цім році та яких треба ще сподіватися в останніх місяцях року, головно з приводу 20-річчя приходу до Америки нової іміґрації та дозрівання її 20-річних грамот. Порушено також важливе питання малої активности п'яти малих Відділів, які задалеко віддалені від себе, щоб їх получити, хоч ні один з них не має навіть 50 членів. Обговорено також справу ви-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Бенкетом і Академією відзначать в Міннеаполісі 40-річчя ОУН

Міннеаполіс (п. п.) — Святочний Комітет для відзначення ОУН, в склад котрого входять ООЧСУ з братніми організаціями і ОДВУ з братніми організаціями, повідомляє, що 40 літній Ювілей ОУН пічнеться Ювілейним Бенкетом котрий відбудеться в суботу, 29 листопада, 1969 р., 6.00 вечора, в Українському Домі, а урочиста Академія відбудеться в неділю, 30 листопада, 4.00 год. по обіді в залі Українського Дому. Рівнож, в неділю 30 листопада, будуть відправлені панахиди за поляглих членів ОУН в українських католицьких і православних церквах Міннеаполісу і Ст. Полу. Академію відкриє проф. М. Михалевич із Ст. Полу, а головну доповідь виголосить проф. Л. Шанковський із Филадельфії. В програму Академії входить відповідна мистецька частина.

ДЕКАН І ПРОФЕСОРИ ҐАРВАРДУ ПОІНФОРМУЮТЬ ПРЕСУ ПРО ОСЕРЕДОК УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ

Ню Йорк. — Цієї п'ятниці, 21-го листопада, декан факультету гуманістичних студій та професори Гарвардського Університету поінформують пресу про започаткований вже одною катедрою та запланований на дві дальші катедри Осередок Українських Студій в тому престижевому університеті. Того дня відбудеться в цій справі окрема пресова конфереція в приміщеннях Українського Інституту Америки о годині 10:15 перед полуднем. Конференція передбачена на пів години. Повідомляючи пресу про цю конференцію, голова Гарвадського Комітету для Українських Студій, проф. д-р Омелян Пріцак м. і. пише: „В Гарвардському університеті встановлено Осередок Українських Студій коштом 3.8 мільйона долярів. Цим Гарвард є першим з більших американських університетів що започаткував серйозні постійні студії України — найбільшої не-російської нації в Совєтському Союзі. Ми вважаємо, що цей Осередок матиме вітальне значення для американського розуміння другої суперпотуги, Совєтського Союзу". Під час заповідженої пресової конференції, після короткого з'ясування справи, декан факультету гуманістичних наук проф. д-р Франклін Л. Форд формально заповість інавґурацію програми українських студій в Гарварді. Крім проф. Форда і проф. Процака, в конференції візьмуть участь члени Гарвардського Комітету для українських студій проф. Пайпс., проф. Шевченко, проф. Андерсон та інші. Всі вони опісля відповідатимуть на евентуальні запити кореспондентів.

З України одержано нову захалявну книгу — поезії Василя Голобородька

Балтімор (УІС „Смолоскип"). — На чужину дісталися чотири рукописні збірки поезій одного з найвизначніших молодих поетів на Україні — Василя Голобородька. Збірки ці — „Летюче віконце", „Пастух квітів", „Від криниці до криниці" та „Ікар на метеликових крильцях" передаються на Україні з рук-до-рук. Всі ці збірки мають приблизно по п'ятдесят віршів і в них немає жодного політичного акценту. Літературні критики в УССР і в СССР побачили в творчості В. Голобородька щось незвичне, наскрізь самобутнє, що зразу притягнуло їхню увагу. В його поезіях відкрився цілком новий світ поета, далекий від сучасної основної тематики на Україні. В своїх творах поет старався увійти і побачити внутрішню „душу" окремих речей, побачити фантастичне у звичному. За словами одного літературного критика — в поезіях. В. Голобородька предмети „наділені якимись очевидними характерами, вони живуть одухотвореним життям, радіють, страждають", а за словами іншого — у віршах поета „оживає світ української народної, язицької ще, демонології, казки, загадки, думи". Тому, що поезії, які входять до цих збірок ще до тепер не появились на Україні, щоб довести ці вірші до читачів - любителів поезії, Видавництво „Смолоскип" ім. В. Симоненка, рішили ще в цьому році випустити їх друком окремою книгою.

Василь Голобородько, який зараз перебуває в Червоній армії на Далекому Сході, належить до тих талановитих поетів на Україні, які прийшли на зміну шестидесятникам. Він народився в 1946 р. на Донбасі, де й закінчив середню освіту. В 1965 р. поступив на Київський університет. Деякий час працював в донбаських шахтах вугілля. Молодий поет вперше почав друкуватись в 1962 р., маючи всього 16 років. В 1965 р. разом з групою молодих письменників (Р. Кудлик, В. Корж, Б. Нечерда, М. Малиновська та ін.) він їздив до Москви, де були широко обговорювані його і його товаришів твори. Велика дискусія навколо творчости В. Голобородька відбулась між Іваном Дзюбою й Іваном Дзеверіном в 1965 р. В цьому часі московський критик Д. Сєдих остерігав молодого поета, щоб він не скотивсь до „абстракціонізму" чи до „зречення будь-якого світогляду". Позитивно про творчість молодого поета висловлювались голова Спілки Письменників України Олесь Гончар, Андрій Малишко, Д. Павличко, І. Драч, М. Малиновська та багато інших. Не зважаючи на цю прихильну оцінку, — перша збірка поезій В. Голобородька „Летюче віконце", здана до київського видавництва „Молодь" ще в 1964 р., як і наступні його збірки, з невідомих і незрозумілих причин ніколи не були опублікованій в Україні.

В кінці листопада в Ню Йорку відбудеться IX Світовий Конґрес СУМ

Ню Йорк. Заходами Центральної Управи Спілки Української Молоді, що її очолює мґр Омелян Коваль, в днях 28, 29 і 30 листопада в готелі „Статлер Гілтон" при 32 вулиці і 7-ій евню, відбудеться перша частина IX Світового Конґресу СУМ, друга частина якого потім буде проведена в Европі, щоб так охопити американський і европейський континенти та Австралію, де діє СУМ. Реєстрація делеґатів розпочнеться в Домі ОВФронту в п'ятницю, буде продовжуватися зранку в суботу в готелі „Статлер Гілтон", де того ж дня відбудеться звітування Центральних Органів СУМ і дискусія над звітами, а від 7 г. вечора — товариська зустріч-бенкет, вкінці якого, за дозволом Владики Йосифа — забава під звуки оркестри „Амор", з участю співака Ігоря Раковського. У неділю 30 листопада, після Богослужень в наміренні української молоді за кордоном і на Батьківщині, в українських церквах обох обрядів, відбудеться Пленарна Сесія Конґресу із звітами комісій, виборами Центральних керівних органів СУМ, прийняттям бюджету та схваленням резолюцій. Господарем першої частини IX Світового Конґресу СУМ буде Крайова Управа СУМА, яку очолює мґр Євген Гановський.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07803
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ізраїльсько-арабський крутіж

Ситуація на Близькому Сході сповнена трагічної безнадійности. Буквально щоденне порушування воєнного перемир'я обома сторонами стало вже „звичаєвим правом" і не знаходить ніякого відгуку на терені Об'єднаних Націй. Офіційний мировий посередник, призначений Радою Безпеки Об'єднаних Націй в листопаді 1947 року, Ґуннар Ярінґ, приїхав був на початок цієї сесії Генеральної Асамблеї до Ню Йорку, але вернувся на своє становище шведського амбасадора у Москві, не бачивши, видно, ніякого глузду в дальших безуспішних мандрах з одної до другої столиці країн Близького Сходу.

Ситуацію щораз загострює заворожене коло не так воєнних дій між арабськими державами і Ізраїлем, як діями арабських підпільно - терористичних організацій, зформованих на військовий лад. Їх кількість, озброєння і вишкіл дійшли вже до такого високого ступня, що на минулотижневій панарабській конференції в Каїро голова найбільшої такої організації „Аль Фатах", Яссір Арафат, домагався від арабських держав створити військову академію для палестинських повстанців. З одного боку вони стали великим клопотом для Єгипту, Сирії, Ливану і Йорданії, бо їхні акти стягають на ті держави відплатні ізраїльські дії, а з другого боку вони підтримують своєю фанатичною ненавистю до Ізраїлю протиізраїльський настрій серед арабів і примушують Ізраїль тримати свій військово-поліційний апарат у стані безперервного поготівля. Остаточно ці терористично - повстанські організації здобули собі не тільки право громадянства на території названих угорі арабських держав, але й посилену від них допомогу й опіку. В останніх днях ізраїльські власті почали відповідати на акти арабського терору масовими репресіями супроти арабів під ізраїльською адміністрацією, стосуючи методи збірної відповідальности: виарештовується, виселюється мешканців усіх будинків чи навіть вулиць довкола місця атентату, руйнується дощенту арабські доми. Совєтська преса таврує ці методи, як наслідування гітлерівського терору, дармащо першими в новітніх часах почали стосувати тактику „кругової поруки" большевики, переслідуючи не тільки членів родини, але й приятелів та знайомих арештованого „ворога народу".

ЗСА й СССР, очевидячки, не хочуть нової війни на Близькому Сході, побоюючись, щоб вона їх не втягнула і таким чином не започаткувала атомового катаклізму. Тому, наприклад, совєтська преса зовсім промовчала минулотижневу промову президента Гамаля Абдель Насера, в якій він стверджував, що тільки новою війною проти Ізраїлю можна визволити окуповані в 1967 році арабські землі, і що тому нова війна конечна і невідхильна. Насер таврує Америку, як найбільшого спричинника впертости Ізраїлю, що не хоче звільнити окуповані землі. З другого боку — ізраїльські лідери таврують Москву, яка, мовляв, розпалює фанатичну ненависть до Ізраїлю серед арабів, і вони „принципово" відмовляються переговорювати з Ізраїлем про замирення. Ізраїль відмовляється завернути до кордонів з-перед війни у 1947 році, бо, мовляв, це відновить передумови, з яких зродилась та війна, — а арабські держави виключають будь-яку коректуру кордонів в користь Ізраїлю. Очевидно — постачання зброї арабським країнам Совєтами й Ізраїлеві Америкою дозволяє тим сторонам бути непримирливими. Але деякі коментатори твердять, що ані Москва не всилі „диктувати" арабам своєї волі, ані Америка не всилі робити це супроти Ізраїлю. Давня проблема поверх одного мільйона арабських втікачів з колишньої Палестини стала ще складнішою, коли рекрутовані здебільша з маси втікачів терористи-партизани стали „державою в державі" в арабському світі. Вони мало рахуються з урядами тих арабських країн, а тим паче не рахуються з волею Об'єднаних Націй чи „великої чвірки".

Очевидно, така ситуація не може тривати до безконечности. Можна сумніватися, чи арабські держави розпочнуть нову війну, не мавши гарантії активної підтримки збоку СССР, хоч совєтські старшини є вже тепер на різних постах в єгипетських збройних силах. Але виявилось також, що „накинути" Ізраїлеві і арабам замирення згори — неможливо. Близькосхідній котел збільшує загальне напруження у міжнародному світі — без виглядів на краще.

ПЕРЕД КОНҐРЕСОМ СТУДЕНТІВ

У днях 21 до 23 листопада ц. р., в перший день у Ню Йорку, а в наступних двох днях на Союзівці відбудеться XI Конґрес Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА), до якого з великою увагою ставиться не тільки українське студентство, але й все наше громадянство.

Значення цього Конґресу підкреслив панель, що його уладили студенти під час недавнього X Конґресу Американських Українців. На тому панелі деякі молоді доповідачі й дискутанти критикували український громадський провід. Вони нарікали, що молоді — всупереч словесним заявам — не допускається до вирішування загальногромадських проблем і керівництва в наших установах та організаціях, і що міжпартійні суперечки й анахронічні способи влаштовування імпрез відштовхують молодь від участи в них. Однак, на тому ж панелі виявилося, що сучасна українська студентська молодь має також власні внутрішні проблеми, з якими їй трудно справитись.

На першому місці стоїть проблема самої організації. Керівники української студентської молоді в Америці у значній мірі мають слушність в своїх закидах на адресу старшого громадянства. А втім, вони самі не виявили до цього часу досить енергії й хисту зактивізувати молодь для своїх власних, молодечих справ, вони не зуміли дотепер вивести масу гісі молоді зі стану апатії й інертности.

Тільки малий відсоток молоді зорганізований у студентських громадах, — більшість наших студентів і студенток у високих школах все ще уникають будь - якої організації. А всередині зорганізованого студентства існують поважні розбіжності як політично - ідеологічного характеру, так і щодо „пріоритету", черговости справ за їх важливістю та методики праці. Поява з нагоди X Конґресу Американських Українців двомовного журналу „Ню Дирекшенс — Нові Напрямні", органу Української Студентської Громади в Ню Йорку і негативний відгук на це число збоку теперішнього проводу СУСТА виразно вказують на фермент, що існує в рядах самої студентської молоді.

Такий фермент сам по собі не велике лихо, бо молодь так само податлива на різні течії і впливи, як і старше громадянство. Від початків існування зорганізованого студентства, від часу народження народовецького руху в 1860-их рр. і творення перших українських політичних партій на переломі минулого й цього сторіч в Україні окремі політичні партії старалися знаходити собі прихильників і однодумців серед молоді. Йдеться тільки про те, щоб у принципі і в практиці студентська молодь була схильна, без уваги на розбіжності поглядів на справи тактики, включатися активно в усі загальногромадські дії. Йдеться про те, щоб знайти баланс між проблемами ідеології і практичної дії; про те, щоб студенти й студентки не ждали, поки їх „притягнуть" до співпраці, а самі до неї зголошувались. Їх скрізь і завжди приймуть з найбільшою прихильністю, бо нема таких „батьків", які не знали б і не признавали б конечности мати кадри молоді, готові перебрати в свої руки провід громадського життя в усіх його ділянках. Але такий перехід керми ніде й ніколи не відбувався без підготови, протягом одної ночі. Для цього потрібно певного періоду співпраці і ознайомлення з усіма проблемами даних установ і організацій.

Ніде правди діти, слабість українського студентського руху в Америці, нечисленність зорганізованого студентства, брак ініціятивности серед української студентської молоді щодо її діяльности на терені високих шкіл, поруч із претенсійністю деяких студентських виступів насторожують старшого віку керівників нашого громадського життя: вони ждуть, щоб спершу сама молодь визначила себе, щоб вона сама проявила ту конструктивну активність, яка була б найкращою рекомендацією „партнерства" із старшим проводом.

Очевидно, студенти є активними у Пласті, СУМА, ТУСМ'і, у спортових організаціях. На жаль, майже скрізь є ті самі нечисленні студенти й студентки, а поруч них — та українська молодіжна „мовчазна більшість", якої не видно. Станові організації українських професіоналістів — лікарі, інженери, правники, бібліотекарі — нарікають, що студентські громади не інформують їх про „молодий нарибок", себто про студентів, які студіюють медицину, технічні науки, право чи бібліотекарство. Яке ж інше джерело інформацій для старшого, станово здиференційованого громадянства про потенціяльних молодих членів їхніх організацій, як не студентські громади?! Те саме стосується студентів, які, покінчивши студії, присвячуються науковій праці і ані самі не цікавляться існуючими нашими науковими установами — НТШа і УВАН — ані не дбають, щоб звернули на них увагу. Ці всі недоліки належать до великої проблеми — організації й організованости. Вона, мабуть, повинна становити центр уваги XI Конґресу СУСТА.

Проголошений денний порядок нарад XI Конґресу СУСТА — суто формалістичний. Можна тільки бажати тому Конґресові, щоб його наради були якнайбільш змістовні, і щоб став він дійсно переломовим у житті самого студентства та його участи в загальногромадському житті.

І. К.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ДЕРЖАВНА ПРЕМІЯ

Совєтська преса опублікувала довгі списки з сотнями осіб, нагороджених „державною премією СССР" з 1969 р. в різних ділянках науки, техніки господарства та ін. Але в ділянці літератури, мистецтва та архітектури приділено тільки 9 нагород на увесь Совєтський Союз, чим виявлено невдоволення партії з праці письменників, поетів, драматургів, композиторів, кінопрацівників, представників образотворчого мистецтва, архітектури, театру.

З ділянки літератури присуджено тільки одну нагороду, що її одержав поет Андрій Малишко за збірку „Дорога під яворами". У повідомленні в „Известиях" не зазначено, що А. Малишко живе в Україні, хоча вказано біля інших діячів країну їхнього походження, наприклад: Ведерніков А. — народний артист РСФСР, Коротков О. — заслужений будівельник РСФСР і т. п. З не - росіян нагороджено ще маляра Г. Ханджяна з Вірменії за ілюстрації до книжок та групу скульпторів і архітектів з України за велетенського розміру скульптуру „Леґендарна тачанка" у степу біля Каховки. Решта з усіх 9-ти нагород припали росіянам. Пам'ятник „Леґендарна тачанка" зображує большевицьку тачанку з кулеметом з часів визвольної боротьби соборних Армій УНР проти ленінсько - муравйовських загонів з півночі.

Відзначений поет Андрій Малишко за Сталіна був проголошений „комсомольським поетом", потім підпадав обвинуваченням в націоналістичних ухилах. Раніше така державна нагорода мала назву „Сталінської премії", а тепер „державної премії СССР".

Очевидно, що і в СССР не будуть відзначати цілком бездарного діяча, будь він і сто разів комуністом. Вибирають там талановитіших. Декого такою нагородою відзначають за особливі заслуги для Москви, а декого — підганяють та мобілізують, щоб він відданіше працював знову ж таки для тієї Москви. В СССР є десятки різних нагород - заохочувань, є й суто місцеві, як „премія ім. Я. Галана", чи „премія Верховної Ради УССР" тощо.

Нагороди і премії практикуються, мабуть, у всіх країнах світу. Різниця та, що в СССР всім володіє і все оцінює держава, читай — партійний апарат, а у вільних країнах — відповідно дібране мистецьке, технічно-промислове чи якесь інше жюрі. У більшості вільних країн немає державних нагород, бо держави залишають розуміння мистецтва, літератури, музики і т. д. компетентним установам, діячам або ж приватним товариствам знавців даних ділянок. Тому одержати відзначення чи нагороду на Заході, навіть найскромнішу, означає далеко більше, ніж одержати в СССР нагороду навіть найбільшу. Бо тут критерієм є мистецтво і наука, а там у першу чергу — політика і актуальні вимоги комуністичної партії, які завтра можуть бути змінені, а отже й нагороджений автоматично втрачатиме ґрунт під своїми досягненнями. Українська спільнота у країнах вільного світу звертає занадто мало уваги на організацію і проголошування конкурсів, що заохочують діячів науки, культури, літератури, музики, театру, образотворчого мистецтва до активнішої праці, виникливіших пошуків, удосконалення знайденого. Однак, час до часу такі конкурси чи відзначування, зокрема в Америці, провадяться. Великі перспективи в активізації творчого українського життя за кордоном можуть відкритись, якщо чергова Конвенція УНСоюзу в 1970 р. ухвалить вкласти півмільйонову суму в Фонд Української Культури, відсотки з якого даватимуть змогу щороку відзначати різні успіхи працівників у тих ділянках.

Дотепер у ЗСА найбільш популярними і найбільш важливими є нагороди Літературного Фонду ім. Івана Франка в Чикаґо, що складаються з пожертв громади на той Фонд. Нагороди призначає дбайливо добиране фахове жюрі. Але праця Літературного Фонду ім. Івана Франка стосується тільки красного письменства, бо фонд не може охопити більше галузей і жанрів українського мистецького життя в Америці.

У світлі партійности і прихованих імперіялістичзавдань — московські „державні премії СССР" в більшості випадків перекреслюють призначення справжніх конкурсів чи дійсно вартісних нагород.

В. Гальчук

Відзначили 80-річчя з дня народження Остапа Вишні-Губенка

Київ. — „Молодь України" з 11 листопада помістила під великою статтею про совєтську міліцію статтю під наг. „Майстер мудрого сміху", присвячену гумористові і довголітньому політичному засланцеві Остапові Вишні. У статті згадано, що Остап Губенко-Вишня був за фахом фельдшером та ін. біографічні дані, однак промовчано про його заслання до Сибіру чи в Азію за Сталіна. Остапа Вишню випустили звідти на початку другої світової війни, і тоді він написав низку антиукраїнських „гуморесок", як „Самостійна дірка", „Зенітка", „Діла небесні", тощо, п'єсу-пародію „Запорожець за Дунаєм", про яку згадано в „Молоді України", як про „п'єсу проти націоналізму". В тій же газеті сказано, що „майстер сміху був ворогом усякої нечесності, неробства, тупості, мрякобісся, ворогом націоналістичної облуди — недаремко „криваві рицарі" націоналізму хотіли розправитися з ним". О. Вишня-Губенко помер на 67 р. життя, в 1956 р., похований на Байковому кладовищі в Києві.

Д-р О. К. Кононенко

ЦУКРОХЕМІЯ

(2)

Одною з наших перших робіт була амонізація жмаків від цукрового буряку. Жмаки складаються переважно з целюльози. Корови не можуть безпосередньо перетравлювати целюльозу, яка є нерозчинна. Вони можуть живитися травою, сіном тощо лише завдяки спеціяльній будові їхнього шлунка. Проковтнена їжа потрапляє до першого відділу шлунка, де її атакують бактерії, що розщеплюють целюльозу. Для будови своєї протоплязми ці бактерії вимагають білковини або рівновартних азотових сполук. Коли корова ремигає, вона пережовує цю мішанину і дістає додаткові білки за рахунок бактерій, збільшуючи видайність молока.

Бурякові жмаки легко поглинають амоніяк, який спочатку просто розчиняється в присутній волозі, але скоро заходить хемічна реакція, під час якої зв'язується азот. За кілька днів мішанина вже не пахне амоніяком.

Були розроблені спеціяльні пристрої, з поміччю яких фармер може амоніювати відпадки безпосередньо у силосі, пускаючи газ з циліндра.

Промислова машина складається з великої шруби, яка рухає пульпу з цукрового буряку, де всередині впускається амоніяк. Поки маса дійде до кінця апарату, вона встигає прореаґувати, а той амоніяк, що втікає, поглинається свіжими жмаками, які рухаються назустріч.

Після того ми перейшли на багасу з цукрової тростини. В старих часах її просто спалювали, поперше щоб позбутися відпадків, а подруге, як джерело енергії для цукроварні. Оскільки, одначе, багаса, виходячи з млина, має коло 50% води, значна кількість тепла втрачається на висушування самої багаси. Останнім часом переводиться багато спроб над виробленням з багаси паперу.

Багаса не придатня на корм для худоби. Зовнішня стінка цукрової тростини загруба та жорстка. Внутрішня частина нагадує губку, і може бути відділена через решето та вжита на корм. Перші спроби амонізації провадилися над цією м'якою виною. Пізніше ми знайшли, що багаса складається з трьох компонентів: целюльози, пентозанів та лігніну, типового складника дерева.

Якщо заварити багасу під тиском — пентозани розкладаються. Коли пізніше додати амоніяку, то пентозани реаґують з ним, а лігнін розчиняється, лишаючи целюльозу у вигляді м'яких волокон, які можуть бути зужиті безпосередньо худобою. Цілу масу також можна перефільтрувати і мати розчинний концентрат з дуже високим протеїновим еквівалентом та целюльозу, яка може бути зужита на виріб паперу або штучний шовк для одежі та опон.

Ми робили також багато спроб над виготовленням хемічних продуктів з цукру. Хочу згадати лише декілька.

Якщо злучити цукор з рештою товщевої кислоти, наприклад, стеаринової або пальмітинової, утворюється продукт, який одним боком легко розчиняється у воді, а другим в олії. Тим самим він концентрується на поверхні, і є поверхнево активною речовиною або „детерджентом". Ця робота забрала нам приблизно два з половиною роки. Детерджент з цукру широко продукують тепер в Японії та в Італії. Багато американських фірм також починають його виробляти.

Він має велику перевагу перед іншими детерджентами, бо цілком не шкідливий і навіть добре споживний, бо походить з цукру і товщу.

Багато скарг на ресторанну їжу виникають з того, що посуд не виполоскується як слід після миття детерджентом, він залишається на посуді і потрапляє до їжі. Похідні ж цукру (цукрові детердженти), як я вже казав, цілком не шкідливі.

Інша велика проблема — детердженти, що потрапляють до каналізації. Використовувані тепер похідні сульфонових кислот не піддаються впливові мікробів, яких уживають для очищення зливів. Відпадкова вода дуже піниться, і не вимагає великого обсягу апаратури, щоб її переробляти (очистити). Якщо ж апаратура не спроможна всього переробити - вмістити, піна перебігає через край і потрапляє до річок та озер. На Лонґ Айленді, де ця проблема особливо гостра, намагаються запровадити закон, що забороняв би всі детердженти за винятком звичайного мила та естерів цукру.

Дальшим ступенем після детерджентів було витворити естери цукру з товщевими кислотами льняної олії. Олія, яку ми випродукували, висихає під впливом кисню повітря і дає плівку, подібну до висихаючої льняної олії, але міцнішу. Цей естер не вживається ще для виробу фарб, а йде на друкарські чорнила.

Мішаний естер оцтової та ізо - бутиратної кислоти випродукуваний нами, виробляється у Теннессі Істмен Ко. Коли додавать його до плястики, він робить її м'якшою і не такою крихкою.

Сахароза октаацетат — повний естер оцтової кислоти — надзвичайно гіркий, у 50 разів гіркіший за хініну. Його виробляють приблизно один вагон на рік і вживають для денатурації алькоголю.

Сахароза моноацетат не гірка і не солодка — майже без смаку і досить гігроскопічна. Її можна вживати як гумектант, що запобігають висиханню різних речовин. Тепер вживають для цього сорбітол.

Естер цукру та поліґліколю, знову з нашої лябораторії, продукує „Дов". Він іде для поліуретанів, елястичних - пористих плястик, які вживається дуже широко.

(Закінчення буде)

Інж. Валентин Сімянців

СТУДЕНТСЬКІ ЧАСИ

СПОГАД
ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА, РОКИ 1923-1929

(20)

Дуже мені подобалося дивитися, як наповнюється й випускається шлюзова комора. Як кораблик повзе додолу. Різниця б'єфів там була величенька, тож пароплав на дні комори та ще в тісному просторі меншим здавався, як на вільній воді. Бувало аж зідхну з полегшею, як він уже вирветься на річку, весело гукне і попливе, як вільний птах.

Десь по п'ятій, як кінчилася моя робота в уряді, я щодня йшов допомагати хлопцям тягати пісок. Завжди так годинку, а то й більше попрацював. Кінчали і разом ішли додому. Тільки тепер обідати мусів я ходити з панами, бо так належало. А на вечерю знов до іншої господи — до Шульців. Там прийшлося зажити мені дещо, що запам'яталося, так виходить, і назавжди. Але оповім я про те трохи пізніше.

На пляжі об'явилася дівчина. Волосся у неї, як полум'я, брови чорні, очі блакитні, і видно, що не тутешня. Якою оказією я познайомився, те забув. А заходив на пляж і підсідав на розмову — це в години праці, на хвильку, так ніби при роботі.

Що й головне — подобалася мені „слечна" панна Берта. Не зовсім, щоб „берта", але калібру більшого. Панна сама з Праги, а тут на пару тижнів у рідні. Товариства не має — радо мене бачитиме. Ото так і більше нічого. І я радий новому товариству. Дівчина розумна, дотепна, і про мистецтво щось говорить. Закінчила мистецько-промислову школу в Празі — любить малярство. Та я тоді далі, як по виставках та музеях не йшов.

От через оту панну Берту я, коли мав побачення з нею, не приходив допомагати тягати пісок нашим. Тягав я той пісок ради хлопців, щоб скорше звільнилися з праці, грошей же не брав.

Ясно, що перед тим, як іти на побачення, я забігав до нашого помешкання причепуритися, може й переодягтися.

Одного разу спішу на ту „рандку" (так чехи зовуть побачення). Шукаю бритву — немає на місці. Шукаю свої речі — не знаходжу. Не видно, щоб і злодії у хаті побували. А на столі ще й цидулка із „запрошенням" прийти на тягання піску, з дуже прозорим натяком на неколеґіяльність. А писав ту писульку Іван П.

Дуже мене то в гнів кинуло. Аж щоб так хтось мішався до моїх особистих справ!? І подумав я тоді, чи той, що пише мені, ходив би тягати пісок, іноді й по дві години денно, коли б не мусів то робити? Так, за добре товариство, навіть не за спасибі робити.

Лютий, я поперекидав ліжка, перекинув стіл, стільці, уже не шукаючи своїх речей, а щоб злість зігнати.

Увечері гостра балачка з Іваном П., і я покинув спільну хату.

Хоч і кажуть, де чорт не зможе, там пішле бабу, але панну Берту чорт не підсував. Та й колеґи скоро після того від'їхали, а я лишився працювати там майже до Різдва.

У перший же тиждень своєї праці в ролі студента-практиканта, в суботу, я мав „конфлікт" із своїм найстаршим начальником. Приніс я йому на підпис виказ одпрацьованих годин. П'ять разів по вісім дорівнюються сорока, до того чотири в суботу, цілком годин за тиждень сорок і чотири.

Дивиться на той папірець начальник, і чую, ніби до мене, але так ще зо мною ніколи не говорив — ніби аж гнівається:

— А в суботу ти на половину жереш?

І оте „ти" і таке, і таке питання, і те „жереш" збивало мене з пантелику. Він же був чемний. А я ж тоді не знав, що у чеха, коли старший (але порядно старший роками чи ранґою) говорить підлеглому „ти" — так це вияв ласки, благовоління.

Не знаючи, на яку ступити, вирячив очі, а він підняв голову від мого папірця ,дивиться лагідно і усміхається. Розбери, що воно таке, а в папірці-виказі, бачу, чотири перекреслив і написав вісім. І знов запит:

— А в неділю голодуєш?

Тепер уже розумію, то й кажу:

— Їм, як і щодня.

Дивлюсь — дописує до мого звіту неділю і ставить вісімку в колонку годин. Далі іспит:

— Скілько буде сім разів по вісім?

— Сім разів по вісім, пане радо, п'ятдесят шість.

— Так оце перепиши і не забудь — сім разів по вісім п'ятдесят шість.

А я далі рахував, уже в голові: дванадцять разів по п'ять шістдесят качок (корон чесько-словенських), як з неба впали. І хто б за таке не подякував?

Коли пан рада був у дуже доброму настрої, казав мені оте „ти". Коли настрій був тільки добрий: „пане колеґо". А в поганому настрої начальство кликало мене: „студент". То був певний барометр.

Любив п. рада грати в карти — дуже його тягло до того лиха. Мені б те його грання в карти і зовсім не боліло, та п. рада, як грав у карти, лишав мене в господі сидіти аж до кінця, як товариство розходилося. А то завжди бувало під ранок.

Ляпають грачі картами, говорять, а я дрімаю в кріслі. Їсти мені не хочеться, пиво — аж противно на нього дивитися, чорною кавою налитий — аж булькає в мені. Та й сидів я в сусідній кімнаті, з господарем, що теж куняв.

(Далі буде)

Нова книжка „Українського Історика"

Ню Йорк. — Видаваний Українським Історичним Товариством за головною редакцією Любомира Винаря єдиний на еміґрації український історичний журнал „Український Історик" стає з кожною новою книжкою все цікавішим і багатшим на зміст. Нове потрійне 1-3 (21-23) число цього журналу за 1969 рік вийшло з працями і статтями багатьох українських істориків й учених інших ділянок. Михайлові Грушевському присвячені в цьому числі „Українського Історика" статті Л. Винаря та О. Домбровського. Про померлого в 1963 р. у ЗСА видатного літературознавця і книгознавця Володимира Дорошенка пише В. Міяковський. О. Моргунові належить стаття про українських діячів у земствах й Ігореві Каменецькому розвідка про „Німецьку політику супроти України та її історичну ґенезу". В розділі „Наші ювілеї" вміщені статті О. Омельченка й Л. Винаря про видатного українського історика Наталію Полонську-Василенко, М. Антоновича з приводу минулих і не відзначених належно 80-их роковин заслуженого дослідника українського 19 ого сторіччя Володимира Міяковського, доповнена вибраною бібліографією його праць. В дальших розділах надруковані праці Т. Мацькова. „Найстарші американські газети про Україну", О. Архімовича про підсумки діяльности УВАН у ЗСА в акад. 1967-68 році, В. Сенютовича про Остапа Дашкевича та Р. О. Климкевича „Герби міст Буковини", як також публікації П. Ісаєва „Статті з архіву Андрія Жука" і написані ще до 1969 року статті померлого у Львові українського історика Івана Крип'якевича „Богдан Хмельницький і Москва". Завершується 1-3 книжка „Українського Історика" рецензіями на нові еміґраційні й совєтські видання, численними бібліографічними нотатками і науковою хронікою.

1894 – 1969

У СІМДЕСЯТП'ЯТРІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ СТАНЬТЕ ЙОГО ЮВІЛЕЙНИМ ЧЛЕНОМ!

Заклик Т-ва Прихильників УНР

Ми, члени Товариств Прихильників УНРеспубліки з Ню Йорку, Філядельфії, Бавнд Бруку, Нюарку-Ірвінґтону і Трентону, а також прихильники Державного Центру УНРеспубліки зібралися в неділю 5 жовтня в посілості нюйоркської катедри св. Володимира „Українське Село" біля Бавнд Бруку на Ювілейну Зустріч для відзначення 20-ліття існування й діяльности Товариств, що були створені в ЗСА для моральної і матеріяльної підтримки ДЦ УНРеспубліки.

Підсумовуючи діяльність Товариств на протязі 20-ти років, можемо з гордістю ствердити, що вони виконували свої завдання задовільно. Вони підтримували престиж Державного Центру в українській громаді і переводили збірки на фонд ДЦ УНР, і завдяки цьому Державний Центр мав можливість існувати і діяти без будь-якої фінансової залежности від сторонніх чинників. Це завдяки зусиллям Товариств маємо на еміґрації діючий ДЦ УНР, що є репрезентантом нашої останньої державности, і тому є найліпшою базою для зовнішньо-політичної діяльности.

Державний Центр потверджує факт нашого національно-політичного самовизначення й окупаційний характер УССР — цієї маріонетки московсько-комуністичної імперії.

Відомо, що в українській еміґрації існують різні погляди на УССР і процеси в Україні і на цьому ґрунті у нас давно існують суперечки. Ці розходження не могли не перенестися на форум УНРади, як інституції політичної. Там вони також викликали різні непорозуміння, які відбиваються неґативно на авторитеті ДЦ УНР. Ми закликаємо Провід Державного Центру і репрезентантів об'єднаних в УНРаді угруповань до швидкого полагодження конфлікту й унормування взаємовідношень.

Ми, присутні на цьому Ювілейному зібранні, шлемо привіт основоположникам Товариств Прихильників УНРади в ЗСА і всім українським патріотам, що морально й фінансово підтримують Державний Центр. Працюймо і надалі для збереження і зміцнення нашого національного скарбу — ДЦ УНР. Закликаємо Вас внести якнайшвидше Товариствам Ваші вплати до фонду Державного Центру.

Ми звертаємося до всіх світомих державників і соборників з проханням приєднатися до нас у цьому Ювілейному році і спільними силами підтримувати репрезентанта Уряду УНР, який залишив нам IV Універсал, і який то Уряд є найбільшим національним здобутком у нашій новітній історії.

Президія Ювілейного Зібрання:

І. Крамаренко, І. Паливода, К. Степовий, П. Лимаренко, К. Марущак, О. Шевченко, І. Кацук

„ТОРОНТО ДЕЙЛІ СТАР" ПРО МУЗИЧНІ УСПІХИ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ

Торонто. — На фестивалі музичної молоді з нагоди 25-ліття Товариства „Торонто Іст Мюзік", що відбувся від 3 до 7 листопада, значних успіхів добились учні із музичної Студії Оксани Бризун - Соколик. Перші нагороди здобули: в клясі сольо на фортепіяні 9-літніх і нижче виконавців — Ігор Соколик, в клясі дуету на фортепіяні 12-літніх виконавців — Людмила Шанта і Всеволод К. Соколик, а у відділі фортепіянового дуету без обмеження віку — Андріяна Геник - Березовська та Мирослав Ковальський. Були також 2-і і 3-ті місця.

Округа УНС в Бофало досягла минулорічний успіх

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

бору делеґатів менших Відділів на Конвенцію під умовою, що вони збільшать своє членство, зокрема дорослих членів й, маючи їх значно більше, як половину, зможуть знайти менші Відділи для злуки для вибору спільного делеґата. Заохочено секретарів змагатися за покриття всіх своїх втрат у членах, за здобуття надвишки, щоб дістати підвищену винагороду та за придбання бодай 10 членів у цім році, щоб здобути спеціяльний ювілейний бонус за більше число членів та більшу загальну суму забезпечення нових членів. Голова Округи А. Кобрин представив місцеві питання, зв'язані зі збільшенням членства Відділів та методи їх забезпечування. Порівнюючи користі забезпечення в УНСоюзі із забезпеченням в чужих компаніях, він на прикладах виявив потребу забезпечуватись на високі суми в УНСоюзі і то не тільки з патріотичних спонук, але й для заощадження грошей на нижчих вкладках та більших користях. В дискусії та в запитах приявні виявили помітне зацікавлення союзовими справами і тверду постанову допомогти УНСоюзові закінчити цей рік значним збільшенням членства. На закінчення зборів головний секретар висловив признання всім тим союзовим діячам, які дбають про УНСоюз, а зокрема про його дальший ріст і склав подяку піонерові союзової праці п. Іллі Булі та його Відділові ч. 127 й його секретарці п. М. Гаравус за придбання до цього часу 24 членів, а також подякував мґрові Іванові Гаврилюкові, секретареві Округи та Пластового Відділу УНС ч. 360, за придбання покищо 12 членів (два в часі зборів) й приречення, що він підвищить цей свій успіх до кінця року до круглого числа 25 членів. Також голова Округи А. Кобрин склав заяву, що подбає про придбання для свого Відділу ч. 127 та для Округи ще в цім році десять членів своїми власними заходами.

Ще вписують учнів до Школи Українознавства при „Самопомочі"

Ню Йорк. З суботи 13-го вересня розпочалось навчання в Школі Українознавства при Товаристві „Самопоміч" у Ню Йорку, вигідні кляси для якої відступають оо. Василіяни в школі при парафії св. Юра. Навчання відбувається що-суботи від 9 ранку до 12:30 по полудні. всіх кляс II, всіх учнів дотепер 167. Вже організовано Дитячий Хор та заплановано зорганізувати театральний і літературний гурток. Директором цієї школи, в якій працює 12 учителів, є проф. Михайло Лисогір. Дирекція звернулась на сторінках журналу „Наш Світ" з жовтня 1969 року з закликом до батьків, щоб вони конче записували дітей до Школи Українознавства — для власного добра і для добра громади.

Загальні Збори Лікарського Товариства в Мишиґені

20-го вересня 1969 р. відбулись Загальні Збори Укр. Лікарського Т-ва Північної Америки, Відділу в Мишиґені.

Збори відкрив голова. д-р В. Прокопович, президію очолив д-р Т. Джуль, секретарював д-р М. Юзич.

Збори вшанували одно-хвилинною мовчанкою пам'ять д-р С. Парфанови. У звітах згадано про участь Т-ва та його членів у громадському та професійному житті, у святкуваннях з нагоди відвідин Верховного Архиєпископа в Дітройті. Д-р Прокопович був членом святкового комітету. Д-р Джуль очолював комітет для прийняття проф. В. Кубійовича й д-ра Фіґоля з Сарселю. Д-р В. Савчук очолює Фонд Катедри Українознавства. Управа переслала спеціяльно виготовані листи в справі патріярхату Української Кат. Церкви. Члени Відділу беруть участь у редаґуванні „Лікарського Вісника" і д-р Джуль є його головним редактором, д-р М. Юзич адміністратором, а д-р Прокопович та д-р Савчук членами ред. колеґії.

До нової управи ввійшли: д-р В. Миґаль — голова, д-р Н. Мельничук — 1 містоголова, д-р О. Городиський — 2 містоголова, д-р М. Юзич — секретар, д-р В. Ростенко — скарбник. Контрольна Комісія: д-р В. Савчук, д-р В. Прокопович.

Новообраний голова та Управа плянують поширити працю в професійному й громадському секторах. Є в пляні влаштувати серію популярних доповідей на медичні теми.

Помер Джозеф П. Кеннеді

Гаянніс Порт, Масс. — 18 листопада тут у віці 81-го року помер батько „династії" родини Кеннеді, колишній амбасадор до Лондону, Джозеф Патрик Кеннеді, один із найбагатших людей в цій країні. Він занедужав на серцеву атаку в суботу 15 листопада, і від того часу не прийшов до притомности. При ньому під час смерти була ціла його родина: дружина Ровз, яка прожила з ним в подружжі 55 років, єдиний його живий син — сенатор Едвард Кеннеді (три його інші сини згинули, один в летунській катастрофі, а два були вбиті — президент Джан та сенатор Роберт). Присутні при смерті патріярха родини Кеннеді були ще невістки пані Арістотель Онассіс і пані Етель Кеннеді — вдова по Роберті. Присутня була і пані Юніс Кеннеді Шрайвер — дружина амбасадора до Франції Сарджента Шрайвера та жінка сенатора Едварда Кеннеді — Джовн. Президент Ніксон в окремій заяві написав: „Джозеф П. Кеннеді залишає по собі довгий і визначний рекорд своєї служби цій країні, це є єдиний і справжній рекорд, який втягає до американської історії всю його родину". Президент Ніксон заявив, що покійний тішився тріюмфом в своєму житті та гідно переносив трагедії своєї родини. Приятель родини Кеннеді Кардинал Ричард Кушінґ говорив про те, що покійний використав свої здібності для служби своїй батьківщині. Вислови співчуття прислали: генеральний секретар У Тант і президент Ірляндії, звідки походить родина Кеннеді, — Я. Де-Валера та інші. Похорон має бути в четвер 20 листопада з малої католицької церковці Френсіса Ксавера в Гаянніс Порті.

ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ ОТРИМАЛИ скаргу від 18-ох жидівських родин з Грузії, СССР, які вже кілька років тому зголосили просьбу на видачу їм пашпортів на виїзд до Ізраїлю. Діставши спершу запевнення, що їх просьба буде прихильно полагоджена, вони продали ввесь свій дорібок і зреклися праці. Від того часу їм завжди усно відкидають їх прохання, без подання причин. Ізраїльський амбасадор в ОН Йозеф Текоах поширив ту скаргу між усіх делеґатів в ОН, а ізраїльський прем'єр Голда Меїр відчитала ту скаргу через радіо. Всі підписані на скарзі подали свої повні прізвища й адресу.

В Дітройті відбудеться концерт Христини Р. Липецької

6-го грудня 1969 р. о год. 8-ій вечора в Лекчер Гол Дітройтського Інституту Мистецтва при вулиці Вудвард ч. 5200 відбудеться вокальний концерт Христини Р. Липецької. Співачка виконає, між іншим, пісні з творів Брамса, Верді, Гнатишина, Глюка, Квільтера, Лисенка, Скарлятті, Шуберта й Шумана. Акомпаньюватиме Лоренс ЛяГор. Квитки вступу можна набути тільки в передпродажу.

Христина Р. Липецька (дівоче прізвище Семанюк) — меццо-сопрано — народилася в Станиславові. Вже в дитинстві вирізнювалася слухом і голосом. Будучи в дитячому садочку, виконувала на дитячих імпрезах сольові ролі. В народній і середній школах в Реґенсбурґу, Ноймаркті та Мюнхені виступала в оперетках і виставах як солістка. На кількох шкільних імпрезах в Ноймаркті акомпанював їй на фортепіяні відомий музиколог і диригент проф. Богдан Пюрко.

Христина Р. Липецька

Її учителем музики й співу був проф. Ріттер, а гри на фортепіяні на протязі шести років проф. З. Лисько. Великий вплив на Христину мала дружина проф. Лисько, бувша солістка славного хору Кошиця, яка давала їй фахові поради й заохочувала її розвивати співучо-музичний талант. Як солістка виступала Христина в німецькій середньошкільній театральній групі і хорі, як теж в українському хорі під керівництвом о. Заяця в Мюнхені. В Дітройті продовжувала студії гри на фортепіяні у пані Марти Тарнавської, а співу у пані Вероніки Максимович. На початку 1969 року брала активну участь в оперній компанії д-ра ДіКієра в операх Курта Вайля „Дер Язаґер" та Доніцетті „Іль Кампанелльо". У минулих роках була солісткою в хорі „Трембіта" під керівництвом д-ра Богдана Кушніра, в Ансамблі Бандуристок під керівництвом проф. Петра Потапенка, та бере участь в дівочому ансамблі „Веселка" в Дітройті. Від кількох років вишколює голос для оперового репертуару в пані Авреції Перальти Розетті, ґрадуантки консерваторії Скарлятті, і бувшої солістки оперних компаній в Італії.

ФІЛЬМ „ЖОРСТОКІ СВІТАНКИ" БУДЕ ЙТИ В НЮ ЙОРКУ ДО КІНЦЯ ЛИСТОПАДА

Ню Йорк. — Від 22 листопада до кінця цього місяця в Українському Народному Домі при 2-ій евню буде щовечора о 7-й г. висвітлюватись кольоровий звуковий фільм під наг. „Жорстокі світанки". Висвітлення фільму триває три години. Вперше було показано цей фільм у Ню Йорку в минулому році. Тема „Жорстоких світанків" — боротьба УПА по закінченні другої світової війни в Україні. Фільм продукувала спілка „Канукр".

ЗІБРАЛИ 756 ДОЛ. НА УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ в ЧИКАҐО

Чикаґо. — Жертвенна збірка біля українських церков на потреби Українського Національного Музею дала добрий вислід: за один день зібрано 756 дол. З того понад 100 дол. зібрали під час православних Богослужень у Соборі св. Володимира, по над 300 дол. під час Служб Парафії св. Володимира і Ольги, понад 300 дол. при Катедрі св. Миколая, а 200 дол. пожертвувала Українська Баптистська Церква. Управа Музею подякувала на сторінках „Вісника" української католицької парафії св. Володимира й Ольги з 26 жовтня тим парафіянам, які дали дозвіл на таку збірку, необхідну для продовження праці Музею.

СПОРТ

Редаґує В. Сохан

ЧЕТВЕРТА ПЕРЕМОГА „ЛЕВІВ"

„Леви" — „Блискавиця" 3:2

Чикаґо, 2-го листопада. — Футболісти першої дружини „Левів" зустрілися у восьмих змаганнях осіннього сезону з польською „Блискавицею" на грищі в Раси Вудс на півдні Чикаґа. Здобута перемога 3:2 над поляками була вже четвертою виграною „Левів" в осінньому сезоні, а дев'ятою за цілий рік, завдяки якій „Леви" закріпилися на п'ятому місці табелі Першої Дивізії. У відбутих в цьому році 18 змаганнях „Леви" здобули 9 перемог, 4 нерішені і 5 поразок, які склалися разом на 22:14 точок та на відношення воріт 45:40. Суперниками „Левів" на кращі місця в табелі, а саме дружина Хорватського СК перемогла „Ютс" з рахунком 2:1, а друга хорватська дружина „Адрія", здобула перемогу 2:1 над Литовським СК. Обі згадані хорватські дружини відобрали „Левам" всі можливості на друге місце та можливий аванс до Вищої Дивізії. З того виходить, що в наступних змаганнях „Леви" та „Ютс" будуть змагатися лише за четверте місце Першої Дивізії.

Рахунок воріт в зустрічі з „Блискавицею" відкрив на 21 ій хвилині Стефан Дижурко, капітан дружини. Це були його перші ворота в цьому році. Вже на 25-ій хвилині гри „Блискавиця" вирівняла сильним скісним стрілом, якого не міг оборонити Орест Банах. Після перерви Банах грав у нападі, а його місце на воротах заняв Вадим Мишалів. Місце Бойка на правому крилі заняв Володимир Бакум. На 53-ій хвилині „Леви" знову здобули ведення 2:1 зі стрілу Бориса Шлапака. Дві хвилини пізніше поляки не використали карного удару та нагоди вирівняти рахунок. Тоді після скорої та змінної акції на 75-ій хвилині „король стрільців" „Левів" Борис Шлапак післав м'яч головою у сітку „Блискавиці", встановлюючи вислід 3:1. Це були 13-ті ворота Бориса Шлапака в цьому році і його вважають тепер найкращим напасником та стрільцем дружини. Вкінці змагань поляки притиснули „Левів" і тоді, тобто на 83-ій хвилині, скоротили вони рахунок на 2:3.

Склад „Левів": Банах (В. Мишалів), Еліяшевський, Стахровський, Іваник, Бідяк, Бойко, Козій, Шлапак, Яворський, (Банах), Євген Мишалів, Стефан Дижурко і Бакум.

„КРИЛА" — „СПАРТА" 0:5

Сумівська дружина „Крила" потерпіла в зустрічі у Бервин на виїзді вже п'яту поразку осіннього сезону. Остання поразка від чеської „Спарти", теперішнього лідера Першої Дивізії, залишила „Крила" на шостому місці. Сумівці мають на 17 відбутих гор 5 перемог, 5 нерішених і 7 поразок, які дають разом 15:19 точок та відношення воріт 24:37.

Наймолодші хлопці — футболісти, маленькі „Левенятка" у віці 9-11 років розгромили своїх ровесників жидівської дружини Табор з рахунком 7:0. Доріст „Левів", якого називають „Левенятами", переміг ровесників „Табору" 6:0. „Криленята" програли до „Вісли" 0:1.

Петро Головатий

БРІДЖОВА ЛАНКА „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ"

Перед початком нового сезону змагань „Дуплікейт Бридж" подаємо короткі висновки з минулого сезону. Змагання в „Дуплікейт Бриджі" відбулися парами впродовж чотирнадцятьох вечорів. 39 бриджистів скомбінували 42 пари. Тільки 10 пар розіграли більше як 100 гор, і тому ними здобуті точки можна було порівняти на засаді ACBL (American Contract Bridge League) правил, щоб встановити найкращих бриджистів минулого сезону. Ними є панове В. Гентиш і В. Шерей з Ню Йорку, що здобули найвищу пересічну процентових точок, як це виказує табеля.

1. В. Гентиш — В. Шерей 59.529
2. О. Гентиш — М. Венгринович 54.373
3. А. Лапичак — Є. Федоренко 53.554
4. О. Андрушків — І. Хома 52.730
5. Панство Стахови 52.598
6. М. Тарапацький — М. Дзядів 50.532
7. Я. Букачівський — Д. Демедюк 49.660
8. В. Юркевич — С. Хромовський 49.270
9. Панство Охримовичі 46.507
10. Панство Миськови 46.103

Тому, що в деяких змаганнях партнери мінялися, подібно можна було встановити найкращого бриджиста минулого сезону. Під увагу взято тих змагунів, які розіграли принайменше 100 гор, а таких було 28 бриджистів. В табелі подано тільки тих, які здобули більше як 50.0 процентових точок:

1. В. Шерей (Ню Йорк) 54.779
2. М. Венгринович (Ню Йорк) 54.373
3. С. Федоренко ("Чорн. Січ") 54.102
4. А. Лапичак („Ч. С") 53.947
5. В. Гентиш („Ч. С".) 53.338
6 і 7 Панство Стахові Ню Бронсвик 52.598
8. Я. Ляшевич („Ч. С". 52.367
9 О. Гентиш („Ч. С".) 52.046
11. Л. Рудзінський „Ч. С".) 51.929
12. І. Хома „Ч. С".) 51.584
13. М. Тарапацький („Ч. С".) 50.532
14. М. Дзядів („Ч. С". 50.532

Новий бриджовий сезон починаємо в п'ятницю 14-го листопада о год. 8.30 вечером. Змагання відбуватимуться кожної п'ятниці вечором в домівці клюбу. Плянуються також змагання на суботу, коли відбуватимуться спеціяльні турніри між клюбами. Одні такі міжклюбові змагання відбудуться з Філадельфією.

М. Яворський, ланковий бріджа „Ч. Січі", Нюарк

ТРІО КУБАНСЬКИХ КОЗАКІВ ВИСТУПИТЬ НА ТЕЛЕВІЗІЇ

На телевізійній програмі „Голівуд Палас" — „Мілтон Берґ шов", виступить тріо Кубанських Козаків у суботу 22-го листопада. До складу цього тріо входять брати Василь і Сашко Ковалени та Микола Кумпан, відомі з своїх високомистецьких виступів у багатьох країнах на Заході.

Заклик Товариства Української Кооперації (ТУК)

Великою славою і вдячною пам'яттю, ще в непробуджений зовсім національно Батьківщині минулого століття, — вкрилися піонери українського кооперативного руху.

Під час і по визвольних змаганнях той рух відограв важну ролю у формуванні світогляду нового українця, на державницький і свої власній господарсько-фінансовій основі, що до того часу була віками в чужих руках.

Кооперативну форму організації економічного життя можна назвати нашою національною рисою і гордістю. Клич: „До добра і краси", „Свій до свого", „Працюй, народе, і щади", стали загально визнаними, а кооперативний рух суцільно народним, масовим рухом.

А чи вже створені кооператорами молодої генерації, на цій землі гасла: „Музика настроює душу — Кредитівка ваші фінанси", або „Кредитівка Самопоміч" — це фінансове намисто, не промовляють до нас любовніше від крикливих реклям банків?

Українські кооператори, що опинилися у вільних країнах, коли на Рідних Землях комуно-московський окупант звів кооперацію до інструменту всебічного господарського диктату і контролі, мають всі можливості продовжувати славні традиції нашої національної кооперації.

Товариство Української Кооперації (ТУК), як об'єднуючий і координаційний осередок наших кооператив, на Десятому Конгресі Українського Конгресового Комітету Америки, увійшло до його керівних і дорадчих органів. Його ціллю стало, під проводом одного Центру співпрацювати зі всіми творчими чинниками для вияву і зміцнення нашої духової і матеріяльної потуги.

ТУК входить до УККА не голіруч, а з дорібком: — у 20-ох кооперативах — 28.000 членів, із 30,000.000 дол. капіталу.

Більш чим на Рідних Землях, ми потребуємо тут міцної фінансової бази. Не маючи меценатів, мільйонерів, організуймо в кооперативах дрібний капітал їх членів з успіхом, як колись дома на потреби нашої громади і на поміч і оборону поневоленої Батьківщини.

Починаючи співпрацю з УККА, Екзекутива ТУК-у просить усі кооперативи включитися у таку співпрацю з його Відділами на місцях, а наше шановне громадянство до співпраці з кредитівками.

З кооперативним привітом:

За Раду ТУК:

О. Плешкевич, голова; Б. Стефанович, секретар; інж. Р. Раковський, заст. голови

Члени:

Л. Футала, мґр. І. Скочиляс, проф. д-р Петро Стерчо, А. Залізко, д-р В. Шкудор, д-р О. Ничка

ЗА Екзекутиву ТУК:

інж. Д. Григорчук, голова; Я. Ганкевич, секретар; Р. Мицик, заст. голови

Члени:

І. Гула, Роксоляна Гарасимів, мґр. М. Турянськи

Контрольна Комісія:

інж. А. Артимович, М. Коць, В. Нестерчук

В. Попадюк — заступник

Товариський Суд:

П. Бакович, д-р І. Мула, д-р О. Попель

ТАРЗАН, ч. 6230. Тарзан забороняє вбити вбивників

Приготуйте ваші списи, мото-мото! Відсуньсь, Тарзане!

Стривай, голово Ґано! Є кращий, більш цивілізований шлях, як покарати цих винуватих за їх злочини!

Кращий шлях ніж убити їх?!

Так! Хай мото-мото дадуть добрий приклад усім іншим племенам!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 21 ЛИСТОПАДА 1969 Р.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — 170 Відд. о год. 8-ій веч. в домівці Укр. Нар. Дому. — Управа.

СУБОТА, 29 ЛИСТОПАДА 1969 Р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Звичайні загальні збори Т-ва Крим — 486 Відд. о год. 7-ій веч. в приміщенні Говерлі, при 238 Е. 6-та вул. Проситься чл. точно прибути. — Д-р М. Сидор-Чарторийський, секр.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила